

Брой 14, ноември 2007 г.

Адрес:

София 1000
Ул. "Денкоглу" № 12-14,
етаж 5
Тел./факс 987 26 46
София 1606, п.к.113
e-mail: ardus@abv.bg
www.ardusbg.com

Управителният съвет
на АРДУС
ви желае весели коледни
и новогодишни празници!

15 години АРДУС

Поглед назад

Венета ВАСИЛЕВА,
председател на АРДУС от 1992 до 1998 г.

Изминаха 15 години. Кога изтекоха? - питаме се с учудване. Намираме отговора, когато погледнем порасналите си деца. Нали заради тях започнахме, нали заради тях продължаваме... Малчуганите, които държахме за ръчичка, вече са студенти. Те са първи в редицата, но след тях тя не прекъсва. Идват учениците, а на опашката щъпуркат най-малките. Тази приемственост ни радва и зарежда с оптимизъм за бъдещето на организацията ни.

Но нека хвърлим поглед назад към създаването на АРДУС. За нас, първите, чистата фактология е неразривно преплетена с много емоции и незабравими преживявания.

Асоциацията - опора на родителите

Дарина ПАНТАЛЕЕВА,
председател
от 1998 до 2001 г.

Кое е най-важното нещо, което се случи в АРДУС в периода 1998 - 2001 година? Въпрос, зададен ми преди Време, чийто отговор може да бъде многозначен, но с течение на годините придобива все повече очертания на чувство, емоция, усещане. Може

би поради способността на човешката памет да съхранява за по-дълъг период от време не толкова отделните действия, а емоциите и чувствата, породени от тях.

А може би защото, за да се направи една стъпка, първо се поражда духовната потребност от нея и едва след това идва и действието.

На стр. 2

Честита 15-годишнина!

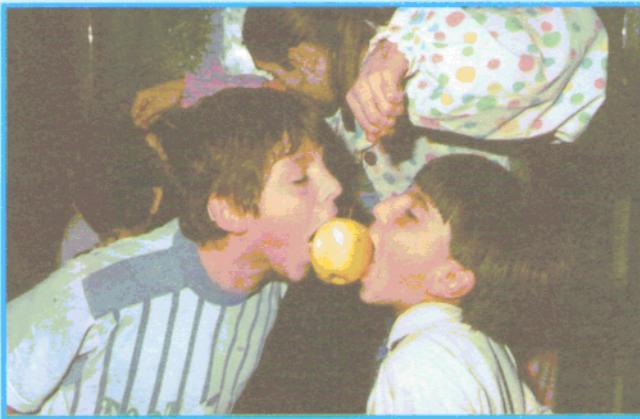
Мария КРЪСТЕВА,
настоящ председател

Когато разбрах, че синът ми не чува, реших, че най-важното за него е да се интегрира, да расте и се обучава заедно с чуващите си бръстници, да се развива както всички деца, да не се чувства различен, изолиран, самотен.

Не знаех за съществуването на родителска организация. Години по-късно - през 1996 г., в Центъра за рехабилитация на слуха и говора в столичното специално училище в кв. "Паблово", се запознах с Венета Василева, председателя на АРДУС и инициатора за създаването на асоциацията.

На стр. 3

Поглед назад

От стр. 1

Срецнахме пълна подкрепа от ръководството на Съюза на глухите в България. В първите ни разговори с ръководството на съюза, председателят Васил Панев сподели, че много се радва, че ще има родителска организация, а за учредителното събрание ни предостави безвъзмездно голяма зала на СГБ.

За мен учредяването на 23.02.1992 г. премина като сън. Нямах никакъв опит, за първи път се изправях пред зала, пълна с хора, някои от които гъва пъти по-възрастни от мен, а трябаше убедително да докажа нуждата от учредяването на орга-

низация на родителите. Едва ли всички ние от първия екип сме възействали върху здравия разум на присъстващите. По-скоро заразителни бяха нашата силна вяра, ентузиазъм и огромно желание да направим най-доброто за децата ни. Журналисти, екип на специализирано телевизионно предаване за хора с увреден слух, Венета Кацаарска от МОН, аудиолози и ото-рино-паринголози от Ушната клиника в ИСУЛ, представители на различни институции, приятели, близки..., всички те бяха с нас на учредителната сбирка.

И така, нещата тръгнаха. В началото бяхме шепа хора, но извадихме

и нови - Дарина и Христо Пантелейови, Ели Иванова, Таня Киричетова, Антоанета Давидова, Ренета Ангелова, Красимира Стайкова, Румяна Първанова, Мария Кръстева, Дора Стоименова... и още, и още родители.

В първите години средствата на организацията бяха нищожни и извадиха единствено от спонсори. Грубо казано - "ходехме на просия" и с часове сме чакали в разни офиси, за да осигурем дребни подаръци или маркенички за децата. Нямаше и допълнителна рехабилитация, нямаше лагери, семинари, нямахме офис.

Голям късмет за нашата организация беше това, че само година след създаването й, се включихме в международна структура. Г-н Лънинг от Люксембург, тогава ковчежник на FEPEDA - Европейската федерация на родители на деца с увреден слух, по време на свое пътуване до България, се беше съврзал със СГБ, за да проучи възможността за създаване на родителска организация. Ръководството го беше информирало, че такава вече е създадена. Бях поканена на среща с г-н Лънинг, където разменихме адреси, а той ни покани на среща организирана от FEPEDA, в Испания. Годината беше 1993-а. Участвувахме в родителска сбирка в Magrud, където България беше приема за асоцииран член (не бяхме страна, член на Европейския съюз) на FEPEDA, в която

тогава членуваха 27 страни от Европа.

Впечатлени ни топлотата, с която ни приеха в европейското семейство на родителите на нечуващи деца, добрата организация, техническите постижения и многогодишният опит на някои организации. За първи път видяхме деца с кохлеарни имплантати, текстелефони, компютърни програми за глухи деца и още много други "чудеса".

"Родителите могат всичко!" - тези думи на руската сурдопедагожка Емилия Леонград винаги са ни мотивирали в нашата работа. Стъпка по стъпка продължихме напред, трупахме опит и самочувствие.

Като признание за усилията ни дойде първият спечелен проект и признаването ни за национално представена организация. Държавната субсидия и проектите ни позволиха да осъществим много дейности, за които мечтаехме още от създаването на АРДУС - обучение на родителите, допълнителна рехабилитация на децата, издаване на специализирана литература, семинари, рехабилитационни лагери...

Сега, 15 години по-късно, чувствам дълбоко удовлетворение от факта, че нашата организация е сила и работеща. Това е така, защото е създадена с много любов, възхищение и вяра в бъдещето на децата ни.

Асоциацията - опора на родителите

От стр. 1

Като погледна назад в годините, като че ли основното което характеризира този период е, че по-голямата част от дейностите се реализираха за първи път. Информационният бюллетин, чието начало бе поставено в 1999 г., обучителните семинари, като първият от тях, проведен със средства от държавния бюджет, беше през същата година, зимните рехабилитационни лагери, с първо издание през 1999 г. във ВПД "Витоша". Особено място след тези дейности беше участието, първо и единствено досега, на председател на FEPEDA - г-жа Силvana Барони, в семинара "Профессионално ориентиране и реализация на малите хора с увреден слух. Съвременни средства за комуникация", проведен на 02.06.2001 г.

Специално място за мен заема дейност, която не е основополагаща, но която за пореден път доказва огромните възможности на децата ни. Това е изучаването на английски език от деца с увреден слух, реализирано за първи път на летния рехабилитационен лагер в Долна баня 2000. Колко съмнения, колебания, надежди породи това ново предизвикателство

пред нашите деца. За да дойде настоящето, в което то се превърна в утвърдена дейност на АРДУС.

Препроставка да имаме курака да започнем тези дейности беше увереността, че можем да се справим. Породена както от ентузиазъм и желание за работа на членовете на УС, така и от успешно провежданите вече започнати дейности като: летни рехабилитационни лагери, участието в различни срещи с представители на държавни институции, различни фирми, международни и национални форуми, в които АРДУС се представяше достойно.

И така - лагери, семинари, информационни бюллетини, всекидневна работа в помощ на деца и родители, това като че ли е измеримата страна на отговора на въпроса. Но, другата, същностната, тази, която прави реални всички дейности и която за мен е основната, е духът и единомислието на тези, които работят за осъществяване на дейностите.

Дух, желязна Воля за преодоляване на препятствията и трудностите, свързани с обучението на ДУС, неистово желание за справяне с предизвикателствата на деня - всичко това беше не-

разделна част от живота ми през този период. Тези черти трябва да съхраним и в днешно време, ако искаме АРДУС да бъде опора на семействата с деца с увреден слух, каквато е била досега.

Честита 15-годишнина!

От стр. 1

Разказа ми за целите на организацията, за програмата, по която работят. Много неща съвпадаха с желанието ми максимално да се помогне на децата с увреден слух.

Включих в семейството на АРДУС. Станах член на организацията. Избраха ме в Управителния съвет. През изминалите десет години винаги съм вярвала в успешната интеграция на нашите деца и съм работила за това. Щастлива съм, че интеграцията е факт. Все повече момичета и момчета с увреден слух учат в общеобразователни училища. Някои след завършване на средното си образование продължават в университетите.

Одие години съм председател на АРДУС. Да заемаш такъв пост, значи да носиш огромна отговорност, да отстояваш пред различни инстанции правдата, да се бориш в името на децата ни. Справяме се, защото сме заедно - членовете на Управителния съвет, родителите и близките на децата с проблеми на слуха.

Наред с текущите дейности на организацията, като подпомагане в учебния процес и рехабилитация, организиране на курсове, лагери и семинари, осъществихме и мероприятие от международен характер - бяхме домакин на четвъртият етап на проект "SIGNA-EUROPA' 2006", проведен в Сливен.

Сега, когато отбелязваме 15-годишнината на АРДУС, със задоволство ще отбележа, че през годините реализирахме редица проекти. Тази година те са голямата еднина за защитен пред Агенцията за хора с увреждане, с помощта на РО на глухите в София и Сдружение "Отворено общуване", и вторият - АРДУС беше партньор на Столична община.

Благодаря на всички членове, с които бяхме заедно в трудни моменти през годините. Поздравявам ги с 15-годишнината на организацията ни. Желая им здрави - на тях и семействата им, успех на децата им. АРДУС е създадена преди 15 години, за да помогне на родителите и на децата с увреден слух. Смятам, че тя достойно изпълнява предназначението си.

КРАТКА АНКЕТА

Какво е за мене АРДУС?

Казвам се Здравко Давидов. Чрез АРДУС се запознах с много младежи, с които сега общувам. Ходим на разходка, на кафе, забавляваме се. Приятно ни е да се виждаме, да споделяме свои мисли и преживявания. Заедно празнуваме рожденият си дни. Помагаме си, ако някой има нужда.

В болницата да ме видят и да ме подкрепят, за което съм им много благодарен.

АРДУС ми дава възможност да опозная природата на България и да научавам повече за историята на родината ни. Заедно с моите

приятели от асоциацията ходихме в Сандански, Мелник, Рупите, Велинград, Долна Баня, Баня, Крайморие, Приморско, Ахтопол...

През годините АРДУС реализира проекти, чрез участието в които научих много неща - да рисувам, да свиря на пиано, да играя пантомима, да работя на компютър и най-важното - да говоря правилно. Знанията, които получих от тези занимания, ползвам в училище, убеден съм, че ще ми служат в бъдеще в живота и в работата.

Сега по проект на АРДУС и с помощта на Сдружение "Отворено общуване" и РО на глухите в София, група младежи усъвършенстваме знанията си по английски език.

След няколко месеца ще завърши средното си образование. Ще се радвам Асоциацията на родителите на деца с увреден слух да продължи да съществува, за да помага и на други деца като мен, които имат слухов проблем. С тази нейна помощ животът срещу чуващите става пълноценен.

Казвам се Радослав Радев, на 15 години съм. Роден съм в Тутракан, но живея с родителите си в София. Уча в Средно художествено училище за приложни изкуства.

то прекарвам свободното си време страхотно. Досега общувах с чува-

щи младежи. Сега имам и приятели с увреден слух. С тях ми е много интересно, гори научих част от мимикиата.

Но не ми харесва, че нечуващите хора са в затворен кръг, сякаш не са част от обществото. Искам да ги запозная с моите чуващи

могна да общуват помежду си. По този начин ще бъдат по-отворени към обществото, а и то ще бъде отворено към тях.

АРДУС е организация, която се грижи за децата с увреден слух - организира курсове, лагери, турнири, екскурзии и т.н.

СПОДЕЛЕНО

Горди сме със сина ни

Казвам се Диана Радева. Родена съм в Силистра. Омъжена съм, имам син - Радослав, на 15 години, тежкочиващ.

От 1994 г. със семейството ми живеем в София.

Историята, което споделям с читателите на бюлетина, започна от 1996 г. Тогава на нашият син откриха загуба на слуха и на две години уши - 50%. Това за всеки роди-

тел е голям шок. Не можех, а и не желаех да попървам, че детето ми няма да чува като мен, като мъжа ми, като други хора. А единствената помощ, която предлагат докторите, е слуховият апарат.

Много ни беше тежко, но човек не трябва да се предава, а да продължава напред, да се бори с този недостатък в името на детето си. Родителите трябва да са сплотени и амбицирани,

да помогнат на детето си да не изостава от чуващите си върстници. Трудно беше прабилното усвояване за изговаряне на сумите, но това се постига с всекидневна работа по всяко време на генонощето и с много търпение.

Има и друга страна, по-добра възможност се действителност. Децата с такъв проблем имат някаква дарба. Просто ние, родители и учители, трябва да я от-

крием и да помогнем да я развият.

Ради има наклонност към рисуването и пластиката. Учи в художествено училище в паралелка "Художествена дърворезба". Учи и английски език по проект на АРДУС. Това прави мен и съпруга ми и нашите близки щастливи и горди с момчето ни.

Поздравявам всички родители, членове на АРДУС, с рождения ден на нашата организация!

СПЕКТАКЪЛ В МЛАДЕЖКИЯ ТЕАТЪР

На сцената бяха деца

Мария МИХАЙЛОВА

Столична община, в партньорство с АРДУС и Силвия Генова - Viva-Integratives Kindertheater, осъществи проект "Нови начини в рехабилитацията на тежкочувщи деца и деца с кохлеарни имплантати". Обученията се провеждаха в залите на Национален студентски дом, чието ръководство безвъзмездно предостави ги за репетиционни зали.

Целта на проекта беше да се приложат нови методи в рехабилитацията на тежкочувщи и на деца с кохлеарни имплантати, с оглед по-добро им интегриране. Съществуват различни методи за работа с деца с увреден слух, но проектът предложи алтернативна възможност за постигане на резултати - чрез театраптото изкуство. Проектът е нов не само за София, а и за страната ни и втори за Европа.

Особено внимание се обръща на техниката на говора. С децата с увреден слух работиха специалисти - актьори, музиканти, хореографи и сурдопедагози, които коригираха и развиаха говорната им техника.

Децата бяха 22 на възраст от 6 до 15 г. - с увреден слух и чуващи, живеещи на територията на София.

При приключването на проекта, на сцената на Младежкия театър "Николай Бинев", беше представен спектакъла "Остави ме на небето", с времетраене 35 мин. През столичната обществоност бяха показани резултатите от дейността по проекта. Документалният филм, излячен в края на спектакъла, показва моменти от работата по проекта.

- Чрез театъра децата придобиват самочувствие, което изва от репетициите и появата им на сцена. Учат се на самостоятелност, упоритост, поемане на отговорност, как да реагират на ситуации от реалния живот - смята инициаторът на проекта Силвия Генова -

ДРАМАТУРГЪТ И РЕЖИСЬОРЪТ.

От 20 г. живее в чужбина, 15 в Австрия. В София беше за проекта по инициатива на Столична община зам.- кметът Ирина Папанчева.

Създала е този начин на обучение на деца с увреден слух в рамките на Европа, а в Австрия преди 10 г. е сформирала германски театър, искала е да направи нещо за децата със съдба като нейната дъщеря, която сега ѝ е пръв помощник.

- Над 50 момичета и момчета минаха през 10-те години, не само с увреден слух, но и чуващи. В Австрия сме направили над 20 постановки.

Фирмите, осигуряващи слухови апарат и кохлеарни имплантати и Общинска банка АД подали ръка и подкрепили финансово проекта.

ПОСТАНОВКАТА

"Остави ме на небето" е германски приказка, написана от Силвия Генова, издадена в книжка на два езика - български и немски. Проектът, със сценографията и хореографията, осъществен в Австрия, е пренесен тук.

- С радост го подарих на децата от София. Има малки корекции и промени в текста, защото трябваше да е на български език.

КАК СЕ РАБОТЕШЕ?

По-специална програма, която включва обучение по системата на Станиславски.

- Децата с увреден слух имат необходимост да чуват и да са ритнични, както актьорите. Правиха се допълнения, за да вникнат в писата,

ки спектакъла, да разбере съдържанието му.

ЕКИПЪТ ПО ПРОЕКТА

Съставен от професионалисти. Музиката специално е написана от Николай Добринов и Юлиян Жеков. Музикален ръководител Велин Илиев. Текст на песните Ивайло Диманов. Хореографията е на Даниел Ахмаков, кукли, костюмите, сценографията е на Гергана Миладинова. Видеофонограмата, която тече през целия спектакъл, е направена от Ксения Въргова и Искрен Илиев. Деньо Илиев, органист, работеше с децата по музикалното им обучение. Записите в радио София са направени с негово съдействие и участие.

За говорното развитие, за дикцията и стабилизиране на текста работиха сурдопедагожките Светла Радоева и Пенка Златанова. Аутистичната Дана Стефанова, кукленя на актриса, учеше децата как се държат кукли.

- Г-жо Генова, какво изискват от децата?

- Участие, точност. Това не е процес, който ще повторят всички, а процес, който развива умения. Никога не съм упражнявала психически написк.

- Разбираха ли се чуващи и с увреден слух?

- Децата са си деца, имат разбиране един към друг. Дошли без да знаят какво ще правят. Но имаха желание да играят.

- Проектът ще има ли продължение?

- Беше уговорено със Столична община да започне проекта, с изрично-

цата с увреден слух

то обещание, че ще продължи, без мен, защото не живея тук. В България има специалисти.

Силвия Генова и всички от екипа пожелаха на децата с увреден слух здраве и да се труят така, както по време на разработването на спектакъла - с желание.

След спектакъла председателят на АРДУС Мария Кръстева, благодаря на зрителите, уважили с присъствието си старанието и усилията на нашите деца. "Спектакълът за пореден път показва, че децата ни могат всичко - да говорят, да плят, да танцуваат".

Ирина Папанчева, зам.- кмет

по "Здравеопазване, интеграция на хора с увреждания и социални дейности" при СО, Връчи грамоти и плакети от името на кмета Бойко Борисов, на фирмите, които подкрепиха проекта: Общинска банка АД, Siemens, Centillion electronics, Национален студентски дом, Младежки театър "Николай Бинев", ЕТ "Анка - Анка Peeva", Meboss, Българско национално радио.

Проектът изпълни своето предназначение - рехабилитация чрез изкуство. Той постави началото на нови успешни проекти, които да дават шанс за изява на децата с увреден слух.

"БУКВАР - Базисни Умения за пре~~К~~валификация и Реализация на пазара на труда"

Мария МАРИНОВА,
преподавател по английски език

ботни или ако имат работно място, то те често извършват чисто физически или механичен труп (те са тапициери, шивачи, дърводелци, книговези и т.н.). Така зададените им от обществото "трудови ограничения" рядко дават възможност за пре~~К~~валификация или смяна на работната позиция с административна длъжност. Например: Основните пречки могат да се посочат в слабото владеене на чужди езици, в частност английски като lingua franca на съвременния бизнес свят, и непознаването на стандартите в подготвка на CV, мотивационно писмо, реда на провеждане на интервю при подбора на административни кадри и достъпа до бази данни със свободни работни места в интернет пространството.

Основната цел на проекта е чрез обучение, рехабилитация и мотивация да се повиши "социалния капацитет", адаптивността и трудовата мобилност на хора с увреден слух в алтернативни сфери на пазара на труда, изискващи административни компетенции и интелектуален труп.

Отчитайки гореизложеното и динамиката на пазара на труда днес в България, настоящият проект си поставя за цел да повиши "социалния капацитет" на хората с увреден слух на пазара на труда посредством интерактивно и мотивационно обучение за придобиване на базисни умения и знания, повишаване на тяхната адаптивност и трудова мобилност.

През тази година Асоциация на родителите на деца с увреден слух, с помощта на Сдружение "Отворено общуване" и РО на глухите в София, защитиха проект пред Агенцията на хората с увреждания. Занятията се провеждат в съботните и неделните дни в залите на районната организация. Като брой се обучават 30 бенефициенти, разделени на три възрастови групи според позицията си на пазара на труда: ученици горен курс, студенти и млади работещи хора.

Основната цел на проекта е чрез обучение, рехабилитация и мотивация да се повиши "социалния капацитет", адаптивността и трудовата мобилност на хора с увреден слух в алтернативни сфери на пазара на труда, изискващи административни компетенции и интелектуален труп.

Поради естеството на своято увреждане голям процент от хората с увреден слух са безра-

Планираните обучения включват английски език с речева рехабилитация за развиване на умения за изразяване на чуждия език, семинар за разработка на CV, мотивационно обучение и симулация на интервю за работа.

Целевата група е дефинирана сред онази част от хората с увреден слух, на които:

- предстои да се включат на пазара на труда и са отворени към нови полета за изява;
- хора вече присъстващи на пазара на труда, но търсещи алтернативна заетост;
- отговарящи на най-често срещаните изисквания на работодателите, а именно те са мобилни, гъвкави, неангажирани, общителни, отворени към нови идеи;

■ на възраст до 35 години.

Преподаватели по английски език са Мария Маринова и Надя Стефанова, практикуващи преводачи, преподаватели в Учебен център "МаксимУм". Слухово-речеви рехабилитатори са Невена Михайлова и Ива Евстатиева. Жестомимични преводачи - Мария Михайлова и Мария Димитрова.

Да усвоим чуждия език говоримо

Невена МИХАЙЛОВА,
слухово-речев
рехабилитатор

Не за първи път се организира курс за изучаване на английски език с младежи с увреден слух. Досега изучаването на езика е било пасивно, т.е. не е работено върху разговорната моя страна.

Този проект предлага възможност чуждият език да бъде усвоен не само писмено, но и говоримо, което отваря нови възможности за социали-

зация на нечущащите млади хора не само в България.

За мен, като сурдопедагог, работата по проекта е предизвикателство. Наложи се не само да актуализирам собствените си с знания по езика, но и да ги пречупля през методиката за слухово-речевата рехабилитация на български език и да избера най-правилния подход за провеждане на адекватна слухово-говорна рехабилитация на английски език.

Младежите, участници в курса, проявиха огромен интерес към заниманията по рехабилитация. Показвателно е, че такива между тях, които казаха, че чуват азбука, установиха, че то-

ва е много полезно за тях. В заниманията се акцентира върху фонетичната страна на английския език, правилното произношение на фонемите и на новите думи. Работим за върно поставяне на словесното ударение, за типично в английския интониране на изреченията и свързаната реч.

Заниманията протичат в спокойна и непринудена обстановка, настроени с говорни упражнения и много диалози.

Курсистите с удоволствие посещават заниманията, а резултатите, които постигат, са показвателство за необходимостта от подобен подход при изучаването на чужд език.

Удовлетворена съм от участието си в проекта

Ива ЕВСТАТИЕВА,
слухово-речев
рехабилитатор

От 11 години работя в сферата на обучението и интеграцията на хората с увреден слух. Участието в проекта ми дава възможност да се убедя в големия потенциал на младежите. В стремежа им за реализация, усъвършенстване и интеграция в обществото на чущащите, те с много трул и амбиция успяха да

постигнати огромни резултати в обладяването на английския език.

Целта на рехабилитационните занятия беше правилното произношение на думите и изграждане на умение за отчитане, работа върху интонацията и замърждаване на наученото с преподавателя по английски език.

Часовете преминаха в спокойна приятелска атмосфера, като всеки от участниците в групата задаваше въпрос. Така изчистихме трудностите и неясното в обладения вече езиков материал. Младежите с голямо желание се включиха в рехабилитационния процес. Занятията

бяха насочени предимно към разговорната реч и изясняване на фонетичните особености и различия в произношението и словореда на английски и български език. Успоредно с това се работеше върху словесното ударение и интонацията в изречението.

Чувствам се удовлетворена и обогатена от участието си в екипа на проекта и съвместната ми дейност с тези прекрасни младежи.

Още сърце им желая бъдещи успехи и реализация, защото те притежават огромен потенциал.

10-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ

Кабинет за рехабилитация в столичната ЦДГ № 13

Невена МИХАЙЛОВА,
слухово-речев
рехабилитатор

През десет години социалната, а отчасти и образователната интеграция на децата с увреден слух в предучилищна възраст в София стана факт с разкриването, по инициатива на АРДУС, на първата по рода си интегрирана група за деца с проблеми на слуха в ЦДГ № 13 в столичния район "Люлин". Това представляваше изнасяне на една цяла група деца от специалната демска градина в Училището за деца с увреден слух и настаниването им в масова демска градина. Начинът на работа в групата обаче беше запазен. С децата работеха

трима слухово-речеви рехабилитатори - двама групови и един индивидуален. Рехабилитацията се осъществяваше стриктно по специалната програма, по която се работи и в специалното училище. Останалите дисциплини, като ориентиране в природата, социалния свят, изобразителната дейност, конструктивно-техническата дейност, физическата култура и гори играта дейност, се водеха по масовата програма за възпитание на децата от предучилищна възраст, но адаптирана към специалната програма за рехабилитация, съобразно нуждите на децата и техните възможности.

Основен недостатък на тази форма на работа с децата беше поставянето им отново в своеобразна изолация - затворена група от деца със слухови проблеми. Водеща Винаги беше специалната програма, на която се подчиняваше масовата, това я изменяше и ограничаваше като разнообразие и информация. Децата получаваха знания, колкото предвиждаше специалната програма.

Друга проблем се явяваше липсата на методическа подготовка на специалните педаго-

гози за преподаване на предучилищните дисциплини математика, околна действителност, физическа култура, изобразителна и конструктивно-техническа дейност.

Слухово-речевите рехабилитатори добре разбирахме проблемите. През деветте години на съществуване на групата многократно се говореше за необходимостта от пълна интеграция на децата с увреден слух сред чуващите им върстници. Но трябаше да мине време и да се промени мисленето на обществото, да се променят законите и да се даде гласност на социалната политика, насочена към хората с увреждания.

В търсене на най-правилния път за успешна подготовка на децата с увреден слух за пълноценен равностоен живот в обществото и реализация в общообразователното училище, в края на учебната 2005/2006 г., съгласно съществуващите законови разпоредби в страната ни, със съгласието на родителите, ръководството и екипа на ЦДГ №13, предприехме радикална промяна в начина на възпитанието и обучението им.

Преминахме към тотална интеграция.

Излязохме от скованата рамка на специалната програма и в известен смисъл я подчинихме на масовата. За всяко дете поотделно рехабилитатор и предучилищи педагози съвместно изгответи индивидуален план за рехабилитация, съобразен с индивидуалните му възможности и потребности, които се изпълняваше през годината от целия екип. Разкрихме пред децата нови и интересни начини на педагогическо взаимодействие, неограничени от правилата и похватите на работа, изисквани от специалната методика. В резултат, децата получиха знания и умения еднакви с чуващите си върстници, макар и усвоени според индивидуалните им възможности.

Диагностичното обследване на речта и комуникативните възможности в края на учебната 2006/2007 г. децата с увреден слух бяха настанини в масовите групи. Изведохме ги от изолацията, в която се намираха в специалната група и ги включихме в детското общество, наравно с другите деца. Така спазихме правото им да получат равен достъп до образование и право на качествено образование.

Осигурихме им възможност да общуват с граматически правилно говорещи, активно общуващи деца, да възприемат говор с нормален темп и плавност и да изградят вярна представа за речта и начина на общуване.

Предоставихме им няколко модела на артикуляция от страна на възрастните, които да възприемат, с които да свикнат и да се научат да разбират.

Сега, когато се навършват 10 години от постъпването на първите деца с увреден слух в ЦДГ № 13 "Ябълкова градина" в район "Люлин", с гордост отчитаме положителните резултати и натрупания опит по изминания път. По-голямата част от нашите възпитаници са ученици в общообразователни училища в София и страната, но не е прекъсната връзката ни с тях. Техните постижения Винаги ще бъдат радост и признание за нашия труд.

СЕДМИЦА НА РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ

В спорта няма граници

Добролав ИЛИЕВ

Повече от 400 души, от които половината спортсти с увреждания, взеха участие в спортната седмица от 30 септември до 7 октомври т. г. Желаещите да спортуват се състезаваха в десет гисциплини: голбал, шахмат, риболов, спортно карате, футбол на малки Врати, тенис на маса, лека атлетика, джудо, конна езда и крос. На най - успешно представителите се в състезанията, зам.-кметът на Столична община Ирина Папанчева и представители на партньорите на седмицата Връчиха 30 купи и 200 мегала.

Седмицата на равните възможности в спорта показва, че хората с увреждания имат много способности и таланти и по нищо не отстъпват на останалите граѓани на столицата и страната. Участниците показаха ентузиазъм и спортен хъс и за пореден път доказваха, че в спорта няма граници. Ирина Папанчева, зам.-кмет по "Здравеопазване, интеграция на хората с увреждания и социални дейности" на Столична община, изказа увереност, че Връчването на медалите не е край, а начало на още много инициативи, събрани с

възможностите и талантите на хората с увреждания в София.

Всички спонсори получиха грамоти и плачети от името на Кмета на Столична община Бойко Борисов, с което им беше засвидетелствана благодарност за мякната съпричастност и подкрепа към хората с увреждания.

Младежите с увреден слух се представиха най-добре във футбола, като заеха първо и второ място, и в състезанията по лека атлетика и тенис на маса. Призорите получиха подаръци от Асоциация на родителите на деца с увреден слух.

Седмицата на равните възможности в спорта се организира за първи път от Столична община, а партньори и спонсори на проекта бяха: Фонд "Социално подпомагане"; Българска параолимпийска асоциация; ПФК ЦСКА АД; Кока-кола; СК "Овергаз"; KFS и Dunkin Donuts; "Дебин" АД; СУ "Св. Климент Охридски"; Българско сдружение за личностна алтернатива; Фондация "Детство сега"; Национална спортна академия "Васил Левски"; "Егуда-София" ЕАД; "Спортна София 2000" ЕАД; НОСИ "Витоша"; Фондация "Етнополитра"; "Съюз на слепите в България".

НОВО

Православно неделно училище за деца с увреден слух

На 7 октомври т. г. отвори Врати първото по рода си у нас Православно неделно училище за деца с увреден слух, което се разкри по проект "За Православие България", координатор е Силвана Павлова. Училището се организира от Европейския център при столичния храм "Св. Св. Кирил и Методий", намиращ се на ул. "Г. Вашингтон" № 4. Основен движущ мотив на хората, ангажирани с неделното училище, е желанието да се даде шанс на децата с увреден слух да укрепят нравствено и духовно.

Храмът безвъзмездно предостави лекционна зала за провеждане на занятията и осигури началните материали за стартирането на неделното училище.

До този момент никой не е дал шанс на децата с увреден слух да се докоснат до истините на православната вяра и до спасителното съдържание на православното

богослужение. В училищата не се организира обучение по Религия за деца със специални образователни потребности, поради липсата на учители по Религия, които, освен богословско образование, трябва да притежават и грамотност по жестомимичен език.

Това обучение ще предпази нечвачащите деца от "ухажванията" на различни сектиански общини, които експлоатират здравословната им зависимост и неравностойното им положение. Те предлагат сътрудничество, с което целят "зарияване" на нови членове чрез осигуряването на жестомимичен пребор по време на молитвени събирки, чрез давяне на сектианска литература и други пропагандни материали. Неделното училище за деца с увреден слух ще предпази победчето, ако не и всичките си ученици от попадането в пободни сектиански общини.

ГОСТУВАНЕ

Фондация „Воден път“

Неправителствена организация с нестопанска цел. Основна дейност - провеждане на Водна реабилитация и модифицирано плуване на деца с неврологични, ментални и сензорни нарушения.

Екип - профилирани тесни специалисти: председател и координатор, кинезитерапевти и спортен педагог, доброволци, които извършват счетоводни и консултантски услуги.

ПРОЕКТИ

През 2006-2007 г. бяха осъществени проекти, финансиирани от "Агенция за хората с увреждания". През 2006 г. фондацията реализира и проект "Шанс за мен", насочен към социална интеграция на 25 деца с физически увреждания, посещаващи Детски център "Св.Мина", чрез водна реабилитация.

През тази година се осъществява проектът "Аз продължавам напред" с 30 деца с физически, ментални и сензорни увреждания - 12 деца с кохлеарна имплантация от АРДУС, 5 с хемофилия от "Дружество по хемофилия", 9 с неврологични и 4 с ментални увреждания, посещаващи амбулаторно водна реабилитация.

НАСОЧЕН Е

Към повишаване социалната адаптация и личностното развитие на бенефициентите чрез съвместно празнуване на детския празник с други деца в Южен парк; провеждане на водна реабилитация; занимания по модифицирано плуване, завършващо със състезание; курс по Водно спасяване; консултативен преглед при невролог; домашна консултация по лечебна физкултура на родителите; управление на проекта и популяризиране на резултатите и дейността на фондацията.

ЦЕЛТА Е НАМАЛЯВАНЕ НА СОЦИАЛНАТА ИЗОЛАЦИЯ

на децата с увреждания чрез създаване на възможности за пълноценно участие в спортни игри и обществени мероприятия; повишаване на ефективността на лечебния процес, на личностното самочувствие и образователната им култура чрез плуване и водно спасяване; повишаване на информираността на родителите за ефективното лечение чрез спорт и преодоляване на затрудненията и изолацията на децата с увреждания.

АРДУС

Отговорен редактор

Мария Михайлова

Дизайн

Борис Зл. Павлов™

& Мейкър Артс

Печат София прнт